

колишній заступник державного прокурора з розслідування особливо важливих економічних злочинів з Данії Флемінг Денкер.

Законом встановлено додаткові способи перевірки доброчесності суддів Вищого антикорупційного суду, до яких зокрема відносяться: моніторинг способу життя суддів Вищого антикорупційного суду та членів їхніх сімей на вимогу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, Громадської ради доброчесності, а також на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, із засобів масової інформації та інших відкритих джерел інформації, що містить відомості про невідповідність рівня життя суб'єктів декларування задекларованим ними майну і доходам.

Станом на сьогоднішній день конкурс до складу Вищого антикорупційного суду вийшов на фінішну пряму – кандидати склали тести з питань законодавства, виконали практичне завдання по написанню судового рішення та очікують етапу співбесід з членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Громадської ради міжнародних експертів.

Підсумовуючи сказане, можна дійти висновку, що в Україні створено оптимальний варіант спеціалізованого антикорупційного суду з вдосконаленим механізмом відбору суддів, що є судом першої інстанції з виключною компетенцією щодо корупційних справ.

Список використаних джерел

1. Що змінить поява Антикорупційного суду? [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/details/28872279.html>.

Панова Оксана Олександрівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності поліції Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПРОЦЕСІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Одним з найбільш небезпечних та негативних явищ суспільства є корупція, адже вона загрожує не лише національній безпеці країни, а й породжує правовий нігілізм серед населення, створюючи атмосферу безкарності та неможливості захиститися правовими засобами.

Проте слід відмітити, що Конституція України закріпила, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, він здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування [4]. Отже, громадськість має можливість, в рамках визначених законом, самостійно або у співпраці з іншими громадянами, громадським організаціями, чи державними органами влади,

реалізувати свої права визначені Основним законом, це стосується і запобігання корупції.

Про обов'язкову участь громадськості в подоланні корупції зазначено й у Конвенції ООН, підписання якої 9 грудня 2003 р. міжнародною спільнотою стало однією з найбільш визначних подій в історії сучасних міжнародно-правових відносин у сфері запобігання та протидії корупції. Наприклад, ст.13 Конвенції визначає необхідність участі суспільства у заходах щодо запобігання і протидії корупції, а для цього необхідно сприяти активній участі окремих осіб і груп за межами державного сектора, таких як, громадське суспільство, неурядові організації та організації, що функціонують на базі громад, у запобіганні корупції й боротьбі з нею та заради поглиблення розуміння суспільством факту існування, причин і небезпечного характеру корупції, а також загроз, що створюються нею. Цю участь треба зміцнювати за допомогою таких заходів [5, 192]:

- посилення прозорості й сприяння залученню населення до процесів прийняття рішень;

- забезпечення для населення доступу до інформації;

- проведення заходів щодо інформування населення, які сприяють створенню атмосфери неприйняття корупції, також реалізація програм державної освіти, зокрема навчальних програм у школах і університетах;

- повага, заохочення та захист свободи пошуку, отримання, опублікування та поширення інформації про корупцію [6].

Одну з ключових ролей у боротьбі з корупцією, особливо на стадії її запобігання, відіграє громадянське суспільство, насамперед його найбільш активний елемент – громадські організації. Необхідно підкреслити, що в Україні зареєстровано близько 200 неурядових громадських організацій, які так чи інакше задекларували свої наміри боротьби з корупцією, Наприклад, ВГО «Всеукраїнський громадський комітет боротьби з корупцією та організованою злочинністю», МГО «Міжнародне бюро з питань боротьби з корупцією та організованою злочинністю», ВГО «Бюро антикорупційних розслідувань», ВГО «Молодь проти корупції» та інше [1].

Цікавим, на наш погляд, є можливість реалізації громадянами та їх об'єднаннями своїх прав у сфері запобігання корупцією завдяки участі в грандах та конкурсах у визначеній сфері. Так, це надає можливості не лише реалізувати власті програми та плани, а й отримати незалежне фінансування не лише від резидентів України-учасників об'єднань, а й завдяки іноземному та державному фінансуванню.

Так, наприклад, цікавим є конкурс «Проведення журналістських розслідувань у сфері корупції» [3] ініційований Міжнародним фондом «Відродження», розмір гранту якого складає 400000 грн. Учасники даного конкурсу не лише виконують контрольні функції громадян щодо дотримання правоохоронними органами, органами державної влади, органами місцевого самоврядування та загалом всіма державними

службовцями антикорупційного законодавства, а й набувають змоги реалізувати свої пропозиції у визначеній сфері. Схожі проекти висвітлюється в рамках і вітчизняних громадських організацій (ГО «Інститут розвитку регіональної преси», ГО «Громадський люстраційний комітет», OPEN media Hub та інші), які відкриті для кожного бажаючого.

Новим, суттєвим кроком на розбудову демократичної, правової та безкорупційної держави, стало впровадження у 2017 році проекту «Антикорупційна ініціатива ЄС» розрахованої на 3 роки. Головними елементами програми є:

1. Посилення спроможності новостворених антикорупційних інституцій щодо ведення розслідувань, здійснення кримінальних переслідувань та покарань випадків корупції. Це стосується Національного антикорупційного бюро, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, Національного агентства з питань запобігання корупції та Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Окрім того, від цієї ініціативи також отримають користь нові антикорупційні суди (щойно їх буде створено), а також Державна служба фінансового моніторингу. У рамках програми будуть доступні різні види підтримки, адаптовані до потреб бенефіціарів. Вона стосуватиметься не лише експертного потенціалу та підготовки, але й вагомої ІТ-підтримки.

2. Залучення громадянського суспільства та медіа до антикорупційної діяльності, особливо в регіонах. Ініціатива допомагатиме місцевій владі, що підтримує справжні зміни, та готова до співпраці з організаціями громадянського суспільства, запроваджувати цілий комплекс антикорупційних заходів у муніципалітетах. Процес визначення цих муніципалітетів відбуватиметься протягом початкових місяців. Громадянське суспільство отримуватиме підтримку за допомогою грантів [2].

Таким чином, особливостями участі громадськості в процесі запобігання корупції є:

– активна підтримка міжнародних, державних та громадських організацій;

– попереднє створення програм для залучення громадянського суспільства як самостійного елемента, так і у взаємодії з державними органами, органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами, іншими громадськими об'єднаннями, тощо;

– матеріальна зацікавленість громадськості у прийнятті активної участі в антикорупційних програмах. Адже, майже кожна програма передбачає гранд та має певний бюджет для її реалізації.

Список використаних джерел

1. Горган О. Взаємодія прокуратури та громадських організацій у боротьбі з корупцією в Україні. Jurnalul juridic național: teorie și practică. 2016. № 2. Т. 2 С. 44–48.